

vala svoje vzgojno in apostolsko delo še vse bolj uspešno kakor tukaj na zemlji. Kakor sv. Terezika boš na nas vse trosila cvetje svojih uslišanih prošelj. Na vse: na tako hudo preskušane moža, na osirotele otroke in sorodnike, na neštete učence in učenke, na vse svoje ljube znanke. Z besedo in zgledom si nam vsem kazala pravo pot v nebesa, sedaj nam še od božjega Srca izprosi milosti, da bi hodili po Tvojih stopinjah, tako znali trpeti ko Ti in tako blaženo umri ko Ti! Enkrat si izrazila pri mojem obisku željo: »Domov, domov bi rada!« Sedaj si doma! Pri Bogu si v nebesih! Prosi, da pridemo za Teboj! Na srečno in veselo svidenje!

Smrt marljive učenke. Nemila usoda je za vedno izrgala cvetko iz frankolovskega Marijinega vrta in s tem prizadejala nezacepljeno rano ugledni Ulipijevi družini v Bukovju pri Frankolovem. V sredo, 25. septembra, ob desetih smo jo pospremili na zadnji poti. Pogreba se je polnoštevno udeležila šolska mladina in učiteljstvo ter tudi odrasla mladina in sosedje. Tako lepega pogreba Frankolovčani še nismo videli. Vsaka šolarka je nesla v sprevedu lep šopek, tako da je bilo vse ena sama roža. Pogrebne obrede je opravil pokojničin g. katehet Suncič, šolski pevski zbor pa se je od součenke poslovil s pesmijo. Tako nenadno prizadeti družini naše sožalje!

Dopisi

Slovenjgraški okraj

Stari trg pri Slovenjem Gradcu. Ob poroki Ivana Goloba, p. d. šteklja, iz Grajske vasi pri Starem trgu in Francke Brusnik, p. d. Ravnjakove, s Sel je nabral Valentin Brložnik, p. d. šular, veleposestnik na Selah, 50 din za novo bogoslovje v Mariboru in 180 din za cerkev na Selah. Ko želimo novoporočencema vso srečo, izrekamo srčno zahvalo nabiralstvu in vsem darovalcem. Bog povrni tisočero!

Dravska dolina

Selnica ob Dravi. Pozdravljen, novi gospod župnik! Preteklo nedeljo smo tako klicali svojemu dosedanjemu g. kaplanu Janezu Čoklu, ki je ta dan postal naš župnik. Svoje veselje smo pokazali prav iskreno že na predvečer, posebno pa še na slovesni dan. Pred vstopom v cerkev ga je pozdravil g. župan Urbas, učenec in učenka iz ljudske šole, zastopniki Slovenskih fantov, gasilske čete, Rdečega križa. G. dekan in stolni ter mestni župnik Umek je novemu g. župniku izročil župnijo ter mu pridigoval. Slovesnosti so se udeležili župnikovi starši, sorodniki, med njimi tudi g. p. Odilo, gg. duhovniki iz sosednjih župnij in posebno iz Maribora. Popoldne so prišli pozdravit novega g. župnika tudi g. okrajni načelnik dr. Šiška, g. polkovnik Peter Kiler, g. podžupan Žebot in drugi. G. Čokl je vztrajen delavec na našem prosvetnem polju. Kot kaplan v Hočah je povečal in uredil prosvetni dom in kot kaplan v Selnici je sezidal povsem novega, ki je gotovo najlepši spomenik njegovega kaplanskega dela v tej sedaj njegovi fari! Tudi »Slov. gospodar« mu želi na tem novem službenem mestu mnogo božjega blagoslova!

Dravsko polje

Hoče-Sv. Mihael-Razvanje. Naš kraj je imel zelo lepo in redko slovesnost ob priliki blagoslovitve zvonov pri prenovljeni cerkvi, ki so bili poško-

Ali si upate pridobiti »Slovenskemu gospodarju« vsaj enega novega naročnika?

Vremenske prilike ter zdravstvene in socialne razmere po naših krajih v teku stoletij

Lanska huda ter dolgotrajna zima in še bolj glede vremena izredno leto 1940., ki nam grozi s pomanjkanjem, nas sili, da pogledamo glede raznih vremenskih, gospodarskih in zdravstvenih prilik nazaj v zgodovino. Ta pogled nam naj služi v tolažbo in naj malodušne napolni z zaupanjem, da slabim letom ter letinam sledijo dobra in na pridelkih bogata leta.

Kratek pregled sedmih stoletij

Za vlade Karla Velikega je spomladi leta 792. po dolgotrajnem deževju nastala pri nas velika povodenj, v kateri je utonilo mnogo ljudi in živine. Sava in Drava sta poplavlili mnogo polja in potem, ko je voda otekla, so razpadajoča trupla ljudi in živine okužila zrak, kar je povzročilo kužne bolezni.

Radi prepogostega deževja je bilo malo žita in sadja, in še to je večidel segnalo v shram-

bah. Nastala je strašna draginja in celo bogati ljudje so od lakote umirali.

Prav tako nerodovito je bilo leto 820. Leta 860. je bila tako huda zima, da je okoli Benetk morje zmrznilo in so ljudje blago po ledu v mesto vozili.

Leta 872. so prišle iz vzhodnih dežel koblice, dolge in debele kakor moški palec; imele so široke gobce in po dva, kakor kamen trda zoba, s katerima so lahko najtršo drevesno skorjo oglodale, pravi zgodovinar. Napadale so Kranjsko, Koroško, Štajersko in Avstrijo ter se v gostih rojih, ki so zatemnjevali sonce, prepeljavale iz kraja v kraj ter požrle vse, kar je bilo zelenega.

Pojavila pa se je nato močna burja od severa ter jih spihala v reke in potoke, ki so jih potem splavile h kraju; smrad gnijočih koblic je okužil zrak, nastale so kužne bolezni med ljudmi in živino.

Od leta 880. do 883. so zabeležene samo slabe letine in hude zime, draginji in lakoti se je pridružila še kuga, da so v eno jamo zakopali po dva in celo več mrtličev.

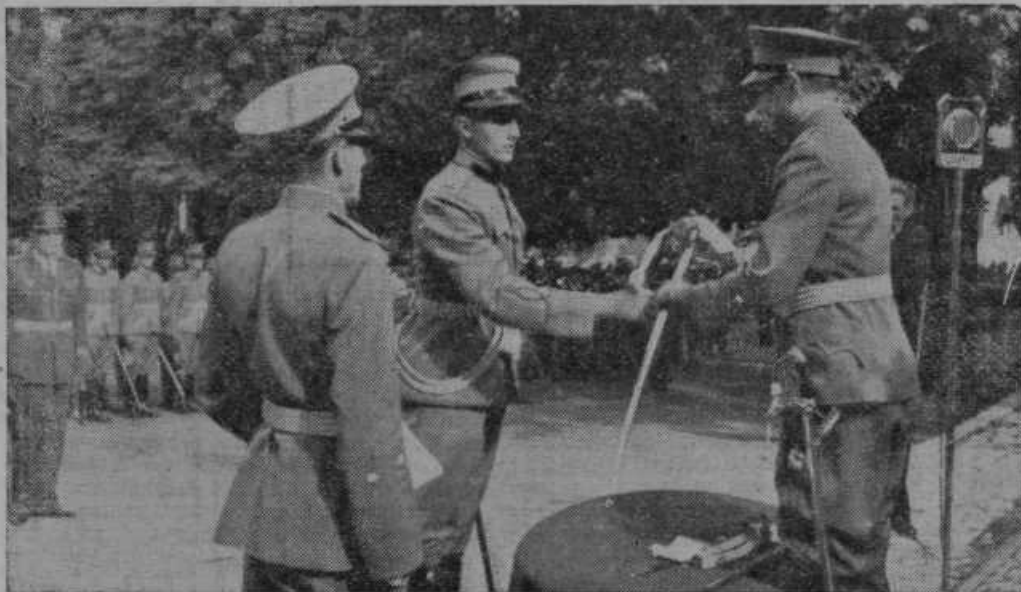
V sveti noči leta 993. je nastala taka svetloba, da se je videlo kakor podnevi; nato pa

kvenega ključarja g. Rota s sinom, hiša bivšega g. župana Korošca ter fantje in dekleta so s svojo požrtvovalnostjo doprinesli k cerkveni obnovi svoj del. Posebno pa smo hvaležni g. županu Antonu Verniku iz Hoč ter g. podžupanu Onič Matiji iz Razvanja za veliko razumevanje in podporo pri tem delu. Želimo, da bi zvonovi vsemu prebivalstvu oznanjali veselje in radost ter jih tolažili ob času žalosti.

St. Janž na Dravskem polju. Že nekaj časa opazujemo, da postajajo stopnice na cerkveni kor med pozno sv. mašo vedno bolj žive in glasne. Čudno se nam to zdi. Saj je tam le les, toda kljub zaprtim durim prihajajo ven različni moški glasovi. Dognali smo, da sede na teh stopnicah starejši moške med 40. in 60. letom. Upamo, da ne bo več prilike za pritožbo... — Fantovski odsek je imel 15. septembra redni občni zbor. Poročilo odbora je bilo sprejeto z velikim zadovoljstvom. Izvoljen je bil nov odbor s predsednikom Francem Klasincem, tajnikom in blagajnikom Antonom Gerenčnikom; načelnik je Al. Šibila, vodja naraščaja pa Franc Radolič. Okrožje je zastopal brat Kebrič. — Dekliški krožek pa je imel občni zbor v nedeljo, 22. septembra. Novi odbor vodi predsednica Roza Greif, načelnica je Marija Kaube, voditeljica naraščaja je Roza Selinšek, tajnica in blagajničarka Marija Tement. Bog blagoslovi delo obeh odborov za vzgojo mladine!

Slovenske gorice

St. Ilj v Slov. goricah. Dne 8. septembra, na Marijin praznik, je priredil naš Fantovski odsek in Dekliški krožek lepo akademijo z raznimi točkami. Dne 11. septembra je imel FO občni zbor, DK pa ga je imel 22. septembra. Pri tem občnem zboru je naš g. župnik Anton Ravšlj lepo pohva-

Knez namestnik Pavle odlikuje najboljšega gojenca beogradske vojne akademije s častno sabljo

je sledila tako ostra zima, da so ljudje zobje šklepetali, pravi zgodovinar Valvazor. Isti zgodovinar navaja, da je bilo leto 1186. zelo ugodno: drevje je vzcvetelo že februarja, v maju je bilo zrelo že vse žito in avgusta je bila opravljena vsa trgatve, kakor tudi pospravljeni vsi poljski pridelki. Vsega je bilo v obilici. Toda naslednji dve leti ste bili toliko neprijaznejši. Zima je trajala tja do Binkošti in trgatve je bila šele okrog Božiča. Naslednje leto 1189. pa so se pojavile razne bolezni, ki jih tudi takratni zdravniki niso spoznali.

Leto 1194. pa je prineslo povodnji, ki so zasule polja in pašnike; pogosti požari so uničili kar po cele vasi, po poljih je zagospodaril raznovrsten mrčes, kuga in lakota pa sta pomorili mnogo ljudi. Dve leti na to so ljudje spet mrli od lakote, povzročene po koblicah, ki so prišle iz Ogrskega, kakor tudi radi živinskih kuge.

Leto 1201. je poteklo v znamenju hudih potresov. Najhujši je bil 4. maja; trajal je skoro pol ure, tako, da so se podrle mnoge cerkve in zrušilo veliko število hiš, ki so pokopale mnogo ljudi. Tako se je zrušil stolp vitanjskega gradu in terjal osem človeških žrtev, med nji-

III g. kaplana za dobro vodstvo šentilske mladine, ki šteje lepo število članov, članic, mladcev in mladenk ter še majhnih dečkov in deklic. — Dne 22. septembra se je poslovil od nas g. kaplan Stefan Čergulj. Odšel je na Prevalje na Koroško. Poslovil se je od njega g. župnik z lepimi besedami, v imenu FO se je pa poslovil od g. kaplana predsednik Maksim Ševšek, v imenu DK pa Dragica Svati.

Ptujsko polje

Sv. Marjeta niže Ptuj. Pretečeni teden smo imeli to leto že četrto povodenj Pesnice. Vendar take višine ni dosegla ko prejšnje in zato tudi ni naredila tolikšne škode. Pri vasi Oslušovci sedaj popravljajo jez, ker je bil prejšnji iz prodca, sedaj dovažajo ilovnato zemljo. Če bo to boljše in cenejše, zelo dvomimo. Zato so pa šaljivci raztrošili govorico, da v Oslušovcih »Pesnico butajo«, da imajo že tri »rinke«. — Ker so sosedni župljani Markovčani in pa Velikonedeljani zaposleni z napeljavo elektrike, so se tudi šmarjetčani začeli s tem vprašanjem resno baviti. Pa pravijo, da če Bog da, bodo tudi oni imeli elektriko, četudi nekaj pozneje. Res bi ne bilo častno za Sv. Marjeto, če bi mi tega ne zmogli, kar je mogoče našim sosedom. — Ljudje se tudi nekaj odpravljajo v trgatve ta teden. Se menda bojijo, da bi ne bil mošt presladek, ako bi še kak dan obsijalo sonce itak zelo redke grozde po goricah...

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Preteklo soboto, 28. septembra, so književniki umetniškega kluba iz Maribora priredili v naši metropoli literarni večer, katerega je kljub visokemu datumu in deževnemu vremenu posetilo mnogo občanov. Posebno razveseljivo je bilo ob tej priliki dejstvo, da je prireditel posejla mladina v prav lepem številu, ki posameznim literatom ni štedila s priznanjem. Književniki so

pred nastopom položili na spomenik starih prekmurskih pisateljev lep venec ter tako počastili spomin svojih pokojnih tovarišev. Nekateri literati so si naslednji dan ogledali zanimivosti Prekmurja. — Zadnje čase so si še nepoznani podležji izmislili kaj neumestne šale. Ob večernih urah imajo navado, da onim, ki odidejo v kavarno ali gostilno in svoja kolesa, odnosno avtomobile pustijo na cesti, prerežejo ali prebodejo gumije in jim tako povzročajo škodo ter neprijetnosti. Njihovo početje je vredno vse obsodbe. Upamo, da jih bodo izsledili ter jih primerno kaznovali, tako da jim kaj sličnega ne bo nikoli več prišlo na misel. — Pri nas se vrši bolničarski tečaj Rdečega križa, ki ga obiskuje 25 žen, odnosno deklet. Na tečaju, ki se vrši dvakrat tedensko, predavajo domači zdravniki. — Našim oblastem se je posrečilo izposlovati, da sezonski delavci iz Nemčije smejo pošiljati v domovino mesečno po 60 mark, torej skoraj svoj celotni zaslužek. Radi te ugodnosti pa je ukinjena dobrota, da bi delavci bili oproščeni carine pri blagu, ki ga kupijo v Nemčiji ter ga nameravajo prinesiti v domovino. — V nedeljo, 29. septembra, se je v prostorih Prosvetnega doma vršil okrožni svet Zveze fantovskih odsekov, pri katerem udeležba radi slabega vremena ni bila polnoštevilna. Po okrožnem svetu je bil občni zbor našega okrožja.

Širom Prekmurja. Te dni nas je zelo razveselila vest, da je prosvetni minister g. dr. Anton Korosec nakazal za gradnjo in razširitev obmejnih šol v Prekmurju znesek 90.000 din. Od te vsote dobijo Markovci in Hodoš po 30.000 din, Andrejci, Cankova in Prosenjakovci pa po 10.000 din. G. ministru se za pozornost iskreno zahvaljujemo! — Tudi banska uprava v Ljubljani posveča našemu šolstvu vedno več pažnje in tako je že določen prostor za novi šolski poslopji v Rakičanu in v Bakovcih. — V soboto, 28. septembra, je igralska družina iz Turnišča uprizorila v Soboti Finžgarjevo igro »Naša kri«. V splošnem je prireditev

Poskusil sem
eno in drugo, končno ostanem
le pri
'CROATIA' bateriji

dobro uspela, posebno še, če upoštevamo, da so nekateri igralci, odnosno igralka bile prvič na odrskih deskah. — Letos se ljudje po Goriškem pritožujejo nad škodo, ki jim jo povzroča kožuhar jazbec, ki se je v zadnjem času zelo razmnožil. Lovci bodo morali nekoliko več zanimanja posvetiti tudi njemu, saj se njegova koža dobro prodaja!

Bogojina. Župan naše občine, g. Žizek Ivan, je bil nedavno odlikovan za državljanske zasluge z redom sv. Save V. stopnje. K temu priznanju mu vsi iskreno čestitamo!

Črensoveci. Svoječasno smo na tem mestu poročali, da je neka mladenka rodila nezakonskega otroka. Boječ se sramote nedovoljenega spečanja, je otroka odložila v žito, kjer so ga psi raztrgali. Vendar pa je njen greh prišel na dan in je bila prijavljena sodišču. Ker je svoje dejanje storila v

Angleški bombniki

Kanadske čete korakajo po Londonu

mi tokratnega štajerskega ministerjala Hartoda. Prebivalstvo je zapuščalo hiše, prebivalo pod milim nebom ali pa v zasilnih lesenih kočah.

Leta 1254. je nastala po Jurijevem taka zima, da je vse pomrznilo, tako po polju kakor po vinogradih; naslednje leto je zavaladala strašna suša in leta 1256. so povodnji uničile večino pridelkov.

V letih 1259., 1261. in 1262. so ljudje trpeli silno lakoto, tako da so ljudje o Veliki noči jedli same repne olupke. V spomin na to leto so potem o Veliki noči poleg drugega jedli tudi repne olupke, tako zvano »alelujo«, kar se je ponekod ohranilo do današnjega dne.

Leta 1270. pa so ljudje umirali od lakote v takem številu, da so jih na mnogih krajih kar brez duhovnika zmetali po več skupaj v eno jamo.

V letih 1306., 1335. in 1338. so zopet gospodarile kobilice v naših krajih tako, da so vse do korenin požrle. Ljudje so se zbirali v procesijah in prosili Boga, da odvrne to strašno nadlogo.

Sploh so bila leta sledečega desetletja slaba. Najhuje pa je bilo v tem pogledu leta 1348., ko je 25. januarja strašen potres po-

končal cele vasi, rušil mesta in razdejal okoli 40 gradov. Celo del gore Dobrača na Koroškem se je podrl takrat in njegov grušč je zajezil Ziljo. Ljudje so govorili, da je to kazen božja za grehe hudobnega plemstva. Pridružila se je tej nadlogi še kuga, imenovana »črna smrt«, ker se je pojavila na človeškem telesu v obliki črnih marog in bul. Pobrala je eno tretjino vsega prebivalstva.

Vremensko zelo čudno leto je bilo 1435. Na dan sv. Pankracija (12. maja) so zamrzile vode, da so vrane hodile po ledu; o kresu so si ljudje gredli pred cerkvijo roke ob ognju. Šele 30. junija je nastopilo toplo vreme.

Nasprotno pa je bila leta 1473. takšna vročina in suša, da so se vžigali gozdovi, vsahnili studenci in potoki; ponekod so vodo prodajali za drage denarje, pač pa so toliko bolj tekle solze radi turške nadloge — pravi zgodovinar.

Tako bi bilo v teku sedmih stoletij 65 let izredno poraznih za naše gospodarstvo v srednjem veku.

Novi vek

Dasi tudi v novem veku ni bilo našemu človeku prizanešeno z raznimi vremenskimi nadlogami — saj v teku treh stoletij beležijo

razni časovni zapiski kar 60 črnih let! — vendar lakota ni bila več tako pogost pojav, odkar so v naše kraje prinesli tri izredno koristne kulturne rastline: ajdo, krompir in koruzo.

Ajdo so prinesli iz Azije Turki, ki so jo posredovali Grkom, ti pa Italijanom, od teh pa smo jo leta 1522. dobili mi.

Prvi krompir je prišel k nam leta 1586. Njegova domovina je Amerika. Spočetka ga pri nas niso nič kaj obrabljali. Vsak podložnik je dobil od svojega zemljiškega gospoda po šest semenskih krompirjev zastonj, a mnogi so bili tepeni, ker ga niso hoteli saditi in šele okoli leta 1740. se je pri nas krompir udomačil, a še tudi v tej dobi mu ni manjkalo nasprotnikov!

Tretja kulturna dobrina je koruza, ki jo je leta 1713. cesar Karel VI. ukazal saditi in jo oprostil vsake desetine. Nemci jo imenujejo tudi »turška pšenica«, Slovenci »turščica«, ki pa ni prišla iz Turčije, nego iz Amerike.

Poleg vremenskih nesreč in turških napadov, ki so bili na prelomu srednjega in novega veka vedno pogostejši, so naše ljudstvo slabili tudi brezuspešni, slabo organizirani kmečki upori, ki jih je povzročilo v prvi vrsti krivič-

Ali imate toliko poguma, da boste nagovorili soseda, da si bo naročil »Slovenskega gospodarja«?

duševni zmedenosti in nevrtačljivosti, jo je okrožno sodišče v Soboti obsodilo le na šest mesecev strogega zapora.

Gerinci, V nedeljo, 29. septembra, smo imeli lepo domačo slovesnost, katero je kljub deževnemu vremenu obiskalo mnogo ljudi. Domači g. župnik Varga nam je namreč blagoslovil novi gasilski dom, ki bo hranil orodje, ki ga človek potrebuje v največji nesreči, ob priliki požara. V popoldanskih urah pa so nam gasilci priredili lepo zabavo, ki je potekla v najlepšem redu.

Čentiba, Vsem je še v živem spominu dogodek, ki je razburil vse zavedne državljane naše okolice. Naša rojakinja Rudaš Marija se je ob neki priliki spozabila tako daleč, da je začela blatiti obstoječi družabni red in državo, zato jo je prejšnjo sredo okrožno sodišče v Soboti obsodilo na eno leto robiže in na izgubo častnih državljanov pravic za dobo dveh let. Upamo, da se bo sedaj spametovale in ji kaj aličnega ne bo več prišlo na misel. — Bliza se čas trgatve, ki pa letos ne bo tako vesela kot prejšnja leta, kajti prideleka bo letos primeroma malo in še ta bo radi stalnega deževja slabše kakovosti.

Dolnja Lendava, Zadnje čase so pri nas in naši okolici čim pogostejši obiski nepoklicanih in ne ljubljenih gostov, ki kradejo vse, kar jih pride pod prste. Oblasti jih pridno zasledujejo in upamo, da bodo ti dolgoprsteži kmalu prišli v roke pravice, kar bi vsi iskreno želeli. — Pred nedavnim je na tukajšnjo ljudsko šolo prišla nova učitelj-ska moč g. Kaiser Marija, ki je doslej službovala v Rajhenburgu. Omenjena je dolga leta službovala v Prekmurju, zato ji želimo, da bi se tudi v Lendavi prav dobro počutila!

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. Vinska letina bo tako slaba glede višine ali količine pridelka, kakor je že bila prejšnja leta radi toče. Letos pa radi prevelikega deževja, radi zimske pozebe in tudi radi pomanjkanja denarja, niso vinogradniki mogli nabaviti dovolj galice, da bi večkrat škropili. Sadja pa tudi nimamo nič. Krompir pa nam je skoro ves segnil v zemlji. Mnogim posestnikom je po ravnini poplavilo seno in otavo. Novi potok, ki se uravnava pod nadzorstvom tehničnega inženirja, je pri dvakratni poplavi dobro prestal skušnjo, delo pa ovira prevelika voda, tako da po več dni ni mogoče delati. Delajo pa sami domačini in če ne bo motilo vreme, bodo gotovi do glavne ceste pri mostu. Tisti, ki so zaprti radi suma soudeležbe pri roparskem napadu in umoru trgovke Julike Debeljak, se še niso vrnili iz mariborskih preiskovalnih zaporov. O krivdi osumljenih ima besedo okrožno sodišče v Mariboru, zato ne moremo javiti nič natančnejšega. Vsak Barbarčan pa želi, da bi bili krivci pošteno kaznovani.

Konjiški okraj

Slov. Konjice. Vprašanje šolskih prostorov postaja pri nas čedalje bolj resna in nujna zadeva.

no izsesavanje delovnega ljudstva od strani graščakov, ki so po ukinitvi naturalnega gospodarstva brezobzirno začeli hlastati za denarjem.

Da navedem še nekaj najbolj črnih let, ki so prinesla našim krajem ne malo gorja!

Leta 1601. je sneg uničil proso in ajdo in leta 1605. je Sava prestopila bregove, odnesla mnogo hiš in gospodarskih poslopij ter naplavila polja z gramozom.

letu 1608./9. je bila tako huda zima, da se je divjad približala vasem. Istega leta so se v Slovenskih goricah pojavile miši v taki množini, da so pokončale vse poljske pridelke.

Leto 1627. je bilo tako deževno, da so ajdo želi šele ob koncu novembra, naslednje leto zaznamuje hud potres, ki se je ponavljal celih 12 dni; sledila mu je lakota in druginja.

Leta 1634. je bila zopet izredno huda zima, deset let na to pa je prišla v deželo kuga, ki je morila še v naslednjem letu ter se leta 1646. preselila na Kranjsko, kjer je razsajala tja do leta 1649. Dejstvo, da so pustili mrliče po več dni nepokopane ali jih celo nastavljali psom in volkovom, je še pospeševalo širjenje kužnih bolezni!

Pri natrpano polnih ter nepravilno in nezadostno zračenih učilnicah, poleg slabo oblečenih in pomanjkljivo hranjenih otrok ne moremo pričakovati tistih uspehov, ki bi lahko bili ob urejenih razmerah. Dolgo se tako stanje ne bo moglo vzdržati in se bo morala najti pot k popolni in sorazmerni enakopravnosti. Saj je vendar ljudska šola prva in najpotrebnejša, ne pa, kakor se pri nas dogaja, ravno nasprotno. V imenu vseh prizadetih staršev prosimo, da se čimprej uredi te neznosne razmere!

Laški okraj

Laško, Sadja ni v našem okraju letos skoraj popolnoma nič. Ljudje pravijo: ako bi bilo letos vsaj toliko sadja, kolikor se ga je lani pokvarilo, pa bi ga bilo zadosti, saj ga je bilo lani toliko, da bi ljudje niso mogli pravočasno spraviti. Upanje imamo, da bo prihodnje leto bolje. Tudi sušenje sadja se, kakor v starih časih, tudi sedaj uveljavlja. Lansko leto so se postavile moderne sadne sušilnice na Dolu pri Hrastniku, Sv. Marjeti v Zgornji Rečici in v Stopčah pri Laškem. Vse seveda s pomočjo občin, okrajnega kmetijskega odbora in banovine. Tudi v bodoče, posebno sedaj, ko se bodo delali proračuni, se naj vstavijo v občinske proračune tozadevne postavke. Okrajni kmetijski odbor bo na proračunski seji zopet vstavil tozadevne postavke. V bodočem letu je predvideno, da se bodo gradile sadne sušilnice v Trboviah, Sv. Jederti v Govclih, v Loki pri Zladi-

nem mostu, Sv. Miklavžu, Sv. Lenartu in Jurkloštru. Seveda podpora ne zadostuje, prebivalci, oziroma vaščani morajo z delom in blagom zraven prispevati. Torej je predvsem potrebno, da se ljudje dotičnega kraja sami brigajo za zgradbo.

Laško, Na pobudo krajevne Kmetčke zveze so kmetje iz bližnje laške okolice sklenili zvišati cene mleku od 2 na 2.50 din za liter. O tej zadevi je »Nova doba« objavila dopis, v katerem ne odreja pravice, da bi kmetje ne smeli zvišati cen mleku, vendar pravi, da je potrebno zvišati plače delavcem in nameščencem, s čimer se tudi okoliški kmetje popolnoma strinjamo. Glede mlečnih cen samih moramo pa pripomniti, da se mleko ni podražilo v istem razmerju kakor nekatera druga živila, predvsem moka, katero moramo tudi kmetje kupovati. Najnižja cena mleku v zadnjem desetletju je bila 1.50 din, sedaj je zvišana na 2.50. Pripomniti pa je treba, da zalagajo mesto Laško z mlekom predvsem mali kmetje. Večji kmetje se pečajo v naši okolici predvsem z rejo volov in pitanjem živine, a manjši, socialno šibkejši kmetje, ki imajo malo zemlje, pa z rejo krav in prodajo mleka. Za denar, ki ga dobijo za mleko, kupujejo moko, katera se je pa bolj podražila kot mleko. Zaradi tega smatramo zvišanje cen mleku za upravičeno. Sicer je pa mleko edini pridelek, pri katerem kmet določa cene, medtem ko vsem drugim pridelkom določajo cene drugi. Želimo pa delavcem in drugim, da si tudi izboljšajo svoj položaj!

Preskrba Evrope s surovim oljem

Uporaba olja, ako odračunamo Anglijo ter Rusijo, je znašala v zadnji mirni spomladi 1938 okrog 23 milijonov ton. V Evropi pa je mogoče pridobiti 8 milijonov ton. To pomeni, da razpolaga danes blokirana Evropa samo z eno tretjino oljne proizvodnje, katero je uporabljala v navadnih mirnih časih. Največ evropskega petroleja je dajala Romunija. Skupni uvoz iz te države je znašal leta 1939. okrog 4,2 milijona ton. Od teh so izvozili Romuni tri četrtine po morju. Pri najbolj povečanem izvozu po Donavi in železnici zamore Romunija izvoziti komaj tri milijone ton.

Za Romunijo pride kot drugi največji proizvajalec olja Nemčija, katera je producirala doslej na umeten način 2,5 milijona ton bencina na leto. Manjši in manj važni producenti surovega olja so: Albanija, Poljska, Madžarska ter Alžacija.

Evropa proizvaja komaj eno tretjino olja, katerega resnično porabi. Iz tega si lahko tudi razlagamo, da vlada pri več nego enoletni zaporu Evrope povsod pomanjkanje bencina.

Še bolj pomisleka vredno nego pomanjkanje bencina je pri dolgem trajanju vojne pomanjkanje olja za mazanje. Sedaj razpolaga Evropa letno samo z okrog 600.000 tonami olja za mazanje. Nemčija je porabila v mir-

nih časih 750.000 ton tega olja. Pomanjkanje olja za mazanje grozi tako nevarno, da ga bo težje nadomestiti kot pa bencin. Olje za mazanje ni samo življenjskega pomena za industrijo in poljedelstvo, ampak tudi za železnice. Na železnicah ne smejo štediti s tem oljem, ker sicer se bo promet samo ob sebi ustavil ter onemogočil.

Največji dobavitelj surovih olj Evropi je danes Rusija, od koder se uvozi letno 200.000 ton. Romunija lahko izvozi letno samo 45.000 ton olja za mazanje.

Ali je mogoče voditi vojno brez zlata?

Nikolaj Machiavelli, italijanski državnik in pisatelj zgodovine, je na zgoraj stavljeno vprašanje odgovoril s: da. V svojih slavnih »Razgovorih« je napisal med drugim tudi tole: »V vojni je železo bolj potrebno kot zlato. Nasprotno splošnemu mnenju ni živcev vojne zlato, ampak dobri vojaki. Da najdemo dobre vojaške, ne zadostuje zlato, ampak z dobrim vojaštvom je mogoče najti zlato.«

Machiavelli je umrl leta 1527. Njegovi vojni nauki se niso nikoli tako do pičice uresničili kot danes, več nego štiri sto let po njegovi smrti.

Zaradi prepogostega deževja poleti in jeseni je bila leta 1675. trgatve zelo pozna in slaba; grozdje je komaj na pol dozorelo in vino je bilo kislo. Žitni pridelek je bil pičel, šrambe prazne; kmetje so mleli drevesno skorjo in laneno seme ter si iz tega pekli kruh — pravi Valvazor.

V letih 1679. do 1683. pa je gospodarila zopet kuga.

Poletje leta 1685. je bilo izredno mrzlo, hudi vetrovi so podirali kozolce, lomili drevje, odnašali hišam strehe; o kresu so zamrzile vode. Sledili sta druginja in lakota.

V letu 1709. je bila tako huda zima, da so ptice padale z drevja in je ponekod živina zamrznila v hlevih. Tri leta na to omenja Loška kronika živinsko kugo, zato so bili živinski sejmi prepovedani.

Silna druginja je bila tudi leta 1757.; ljudje so mleli grozdne pečke in koruzne storže ter si iz take moke pekli kruh. Otroci so zapuščali starše in si šli iskat živeža po svetu.

V pratiki iz leta 1761. beremo: Nikoli še ni bila tako huda zima, kakor 1759 na 1760. Koliko smo kurili in sobe se niso dale dosti se-

greti! Kdor je šel proti vetru, je bil v nevarnosti, da zmrzne. Če si vrgel vodo iz tretjega nadstropja, je padel led na tla; na ustnicah so zamrzile sline. Januarja je bila zemlja devet čevljev globoko zamrzla; drobnica in teleta so po hlevih pocepala od mraza; mraz je razredčil ptice. Vse je bilo žalostno in potrto, da še pustnih veselje ni bilo.

Leta 1772., 5. oktobra, je udarila debela toča, da je vinski mošt tekel po vinogradih kakor iz preše. Pet let na to je bila slaba žitna letina, dve leti po tem pa grozna suša in vročina, ki je povzročila govejo kugo.

V letih 1788. ter 1801. in 1802. pa so ljudje mrli za grižo in kozami.

Tako sem podal nekaj bežnih slik o črnih dneh, ki so jih doživeli in preživeli naši predniki.

Boljše razvite prometne okolnosti in gospodarski sistem sploh, kakor tudi socialna ureditev v vseh stanovih — da ne pozabimo visokega napredka medicinske vede in tehnike! — vsi ti činitelji pa so v 19. in 20. stoletju marsikako teh neugod omilili, če ne popolnoma onemogočili.